

2012
B.A./B.Sc.(General)-1st Semester
Journalism and Mass Communication
Paper: Introduction to Mass Communication-I
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 70

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit.

._*._*_._

I. Attempt any seven of the following in 50-75 words each: -

- (a) Communication
  - (b) Mass media
  - (c) Schramm's model of communication
  - (d) Encoder
  - (e) Nationalist newspapers
  - (f) Hickey's gazette
  - (g) Press in India
  - (h) TV Industry in India
  - (i) Press & freedom struggle
  - (j) Radio in India
- (7×2)

UNIT – I

- II. Explain the nature and concept of communication. (14)
- III. Write a note on types of communication. (14)

UNIT – II

- IV. Discuss in detail the mathematical model of communication. (14)
- V. Explain the S-R model and the Lasswell formula. (14)

UNIT – III

- VI. Write a note on Early Press History in India. (14)
- VII. Discuss the role of Press during Emergency. (14)

UNIT – IV

- VIII. Give a brief overview of Media Industry in India. (14)
- IX. Discuss the growth of New Media Industry in India. (14)

._*._*_._

(Hindi/Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਉਤਰ ਦੇ। ਪ੍ਰਤੱਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

*_**_*

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਸਾਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋ (ਪ੍ਰਤੱਯੇਕ) ਕੇ ਉਤਰ 50-75 ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੇਂ ਟੀਜ਼ਿਏ:-

- (ਕ) ਸੰਚਾਰ
- (ਖ) ਮਾਸ ਮੀਡਿਯਾ
- (ਗ) ਸੰਚਾਰ ਕਾ ਸ਼ਾਮ ਮਾਡਲ
- (ਘ) ਏਨਕੋਡਰ
- (ਙ) ਰਾਸ਼ਟ੍ਰਵਾਦੀ ਸਮਾਚਾਰ ਪਤਰ
- (ਚ) ਫ਼ਿਕਕੀ ਕਾ ਰਾਜਪਤਰ
- (ਛ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰੇਸ
- (ਜ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਟੀਵੀ ਉਦਯੋਗ
- (ਝ) ਪ੍ਰੇਸ ਔਰ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮ
- (ਞ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਰੇਡਿਯੋ

ਭਾਗ-1

2. ਸੰਚਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਔਰ ਅਵਧਾਰਨਾ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
3. ਸੰਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਪਰ ਟਿਧਣੀ ਲਿਖਿਏ।

ਭਾਗ-2

4. ਸੰਚਾਰ ਕੇ ਗਣਿਤੀਯ ਮਾਡਲ ਕੀ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਵਯਾਖਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
5. ਏਸ-ਆਰ ਮਾਡਲ ਔਰ ਲੈਸਵੇਲ ਸੂਤਰ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-3

6. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪ੍ਰੇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਪਰ ਟਿਧਣੀ ਲਿਖਿਏ।
7. ਆਪਾਤਕਾਲ ਕੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੇਸ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਮੀਡਿਯਾ ਉਦਯੋਗ ਕਾ ਸੰਖਿਧਿਯ ਵਿਵਰਨ ਟੀਜ਼ਿਏ।
9. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਨਯੇ/ਨਵ ਮੀਡਿਯਾ ਉਦਯੋਗ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

*_**_*

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

*_**_*

1. ਹੇਠਾ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 50-75 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-

- (ੳ) ਸੰਚਾਰ
- (ਅ) ਮਾਸ ਮੀਡੀਆ
- (ੲ) ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ਾਮ ਮਾਡਲ
- (ੳ) ਏਨਕੋਡਰ
- (ੴ) ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਅਖਬਾਰ
- (ਕ) ਹਿਕੀ ਦਾ ਰਾਜਤ
- (ਖ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ
- (ਗ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟੀਵੀ ਉਦਯੋਗ
- (ਘ) ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ
- (ਙ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੇਡੀਓ

ਭਾਗ-1

2. ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-2

4. ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਗਣਿਤਿਕ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
5. S-R ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਲਾਸਵੇਲ ਸੂਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਹਿਸਟਰੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਮੀਡੀਆ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

*_**_*